

מדת בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ מרן רבי אלעזר מנחם בן

רבי עזריאל שך זצוק"ל
הערות
התנחלות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 382 פרשת וירא תש"פ

נדה כג-כט

ר' ירמיה בר אבא אומר בשם רב שלכו"ע אם גופו תיש ופניו אדם הוא אדם ואם גופו אדם ופניו תיש הוא לא מטמא, ונחלקו במי שפניו כאדם ובעין אחת הוא כבהמה שלר"מ הוא נכלל בצורת אדם ולחכמים צריך שכל צורתו תהיה כאדם, ואמרו לרב ירמיה בר אבא הרי שנינו להיפך שר"מ סובר שצריך כל צורת ולחכמים מספיק מצורת אבר רב ירמיה אם כך אני חוזר ב'.

ר' ירמיה בר אבא אומר בשם ר' יוחנן שהמצח והגבינים והעיניים והלסתות וגבות הזקן עד שיהיו כולם כאחד, ורבא אמר בשם חסא שמצח והגבן והעין והלסת גבת הזקן עד שיהיו כולם באחד, ולא נחלקו אלא רב ירמיה דיבר למ"ד כל צורת ורבא דיבר למ"ד מצורת, ויש להקשות ששנינו שצורת פנים שאמרו אפילו פרצוף אחד מהפרצופים חוץ מהאוזן א"כ מספיק גם בדבר אחד, ואמר אביי שהברייתא הזו מדברת רק לגבי דבר שמעכב שגם אם אבר אחד הוא כבהמה מלבד האוזן שאינו מעכב וכמו מי שסובר כל צורת ועוד יש לומר שזה למ"ד מצורת ואחד הכוונה אחד אחד מכל ראשי האברים.

רבא אומר שאם נברא בעין אחת ובירך אחת שהיא מהצד אמו טמאה אך אם הירך הוא באמצע אמו טהורה, ואם ושטו נקוב אמו טמאה ואם ושטו אמו טהורה.

שנו בברייתא שאם הפילה גוף אטום אמו אינה טמאה לידה רבי מבאר שגוף אטום הוא בשיעור שינטל מהחי וימות, ור' זכאי אומר עד הברך, דף כד ור' ינאי אומר עד לנקביו ור' יוחנן אמר בשם ר' יוסי בן יהושע עד מקום טבורו, ור' זכאי ור' ינאי נחלקו שלר' זכאי טריפה אינה חיה לכן רק בגוף אטום עד הברך הוא יכול לחיות, ולר' ינאי טריפה חיה לכן גוף אטום הוא עד נקביו, ור' ינאי ור' יוחנן נחלקו שר' ינאי סובר כדברי ר"א שאמר שאם נטלה הירך והחלל שלה היא נבלה, ור' יוחנן סובר שאפילו נטלה הירך היא לא נבלה.

רב פפא אמר שנחלקו רק באטום מלמטה למעלה אך אם אטום מלמעלה למטה אפילו כל שהוא היא טהורה, וכן אמר רב גידל בשם ר' יוחנן שאם הפילה מי שגוגלתו אטומה היא טהורה, עוד אמר רב גידל בשם ר' יוחנן שאם הפילה גוף כמו מוצא הדקל שהוא יחיד למטה ומתפצל למעלה ואבריו תחת הצואר מופצלים אמו טהורה.

לר' יוחנן אם הפילה מי שפניו מעוכים קצת היא טהורה ולר"ל היא טהורה, ור' יוחנן מקשה ממה ששנינו שאם הפילה יד או רגל חתוכה אמו טמאה ולא חוששים שזה בא מגוף אטום ולר"ל מדוע לא כתוב שלא חוששים שהוא בא מגוף אטום או ממי שפניו מעוכים, ואמר רב פפי שלכו"ע כשפניו מעוכים קצת אמו טמאה אך נחלקו כשפניו טוחות שהם מעוכים מאד, ודעת ר' יוחנן שאמו טהורה ולר"ל אמו טמאה, ור"ל לא הקשה על ר' יוחנן מהמשה שלא כתוב שחוששים שהיד או רגל באו ממי שפניו טוחות כי הוא יתרץ שאם פניו טוחות זה באמת כגוף אטום, כשיצאו בני ר' חייא לכפרים הם חזרו אח"כ לאביהם והוא שאלם אם בא מעשה לידיהם והם אמרו לו שהיה מקרה של עובר שפניו טוחות והם טמאו את אמו אמר להם ר' חייא שהם צריכים לטהר את מה שטמאו שאם רציתם להחמיר על אמו טומאת לידה זה חומר שמיא לא לקולא שהרי היא תמנה ימי טהרה.

רב אומר שאשה שהפילה בריה שיש לה שני גבים ושני שדראות היא לא טמאה ובהמה כזו אסורה באכילה, ושמואל סובר שהוא ור' באשה והיא טמאה ובהמה כזו מותרת באכילה ונחלקו בדברי רב חנין בר אבא שאמר שמה שכתוב בפסוק השסועה הכוונה לבריה שיש לה שני גבין ושתי שדראות, ורב אמר שאין בריה כזו והפסוק מדבר רק על עובר במעי אמו, ושמואל סובר שהפסוק מדבר על בריה ממש ובמעי אמו הוא מותר בשחיטת אמו, ורב שימי בר חייא הקשה לרב ששנינו שר' חנינא בן אנטיגנוס אומר שכהן שיש לו שני גבים ושני שדראות פסול לעבודה א"כ רואים שאינו טריפה שהרי הוא חי, אמר לו רב האתה שימי? ובאמת ר' חנינא דיבר על אדם ששדרתו עקומה שהיא נראית כשתים, ויש להקשות ממה ששנינו שיש עוברים אסורים בן ד' חדשים לדקה ובן ח' לגסה ומכאן ולמטה אסור למעט מי שיש לו שני גבין ושני שדראות, ולכאורה הכוונה שהוא יצא מכלל שאר עוברים שאסורים במעי אמו, ורב יבאר לשיטתו שכן ד' לדקה ובן ח' לגסה מכאן ולמטה אסור ודוקא אם יצא כך לאויר העולם אך הוא מותר במעי אמו למעט כשיש לו שני גבים ושני שדראות שאסור גם במעי אמו, עמוד ב' ושמואל מבאר בן ד' לדקה ובן ח' לגסה שמכאן ולמטה אסור ודוקא כשלא כלו לו חדשיו מותר למעט מי

דף כג לר' ישמעאל כשיש גזירה שוה מופנית מצד אחד ויש גם גזירה שוה מופנית משני צדדים לומדים מהמופנה משני צדדים ולכן לומדים בריאת בהמה שמופנית משני צדדים ולא לומדים מתנינים, ורב אחא בר רבא למד בשם ר"א לקולא שגזירה שוה שאינה מופנית כלל לומדים ומשיבים ואם היא מופנית מצד אחד לר' ישמעאל לומדים ולא משיבים ולרבנן לומדים ומשיבים, וגזירה שוה מופנית משני צדדים לכו"ע לומדים ולא משיבים, ולרבנן החילוק בין מופנה מצד אחד למה שלא מופנה כלל שאם יש גזירה שוה פנויה וגזירה שוה שאינה פנויה כלל לומדים ממה שמופנה מצד אחד למרות שבשניהם אין פירכא, והפירכא שיש לפרוך כאן הוא שאין ללמוד במפלת מבריאת אדם שרק אדם מטמא מחיים, וגם ר' חייא בר אבא אמר בשם ר' יוחנן שטעמו של ר"מ שמטמא במפילה כמין בהמה שנאמר בבהמה יצירה כאדם, ור' אמי הקשה א"כ המפלת דמות הר אמו תהיה טמאה לידה שהרי נאמר הנה יוצר הרים ובורא רוח, אמר ר' יוחנן שזה לא הר אלא אבן וזה נקרא גוש, אך קשה שאשה שהפילה רוח תהיה טמאה לידה שהרי נאמר ובורא רוח, ואין לומר שזה לא מופנה שהרי היה ניתן לכתוב יוצר הרים ורוח וכתוב ובורא רוח א"כ הוא פנוי, אמר ר' יוחנן שלומדים דברי תורה מדברי תורה ולא ממה שכתוב בדברי קבלה, ורבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שטעמו של ר"מ הוא שעניניה דמות לשל אדם, אך קשה שא"כ המפלת כדמות נח תהיה טמאה לידה שגלגל עינו עגולה כשל אדם, ואין לומר שאכן היא טמאה לידה שא"כ היה צריך לשנות נחש, אך יש לומר שאם היה כתוב נחש היינו אומרים שחכמים נחלקו על ר"מ רק בנחש כי הוא לא כלול ביצירה אך מפלת בהמה וחיה היא טמאה כיוון שכתוב בהם יצירה, אך קשה שמה שגלגל עינו דומה לשל אדם זה בכלל מומים של בהמה, יש לומר שמה שכתוב שהוא מום בבהמה מדובר כשמושב העין דומה לשל אדם אך אם השחור שבעין דומה לשל אדם זה לא שנינו בבהמה, ור' ינאי אומר שטעמו של ר"מ הוא שעניניהם הולכות לפניהם כשל אדם, אך קשה שר"מ טימא בעוף אף שעניניהם לא הולכות לפניהם, מבאר אביי שאכן ר"מ טימא רק כוס וינשוף שעניניהם הולכות לפניהם אך בשאר עופות ר"מ לא יטמא, ויש להקשות ממה ששנינו שר' חנינא בן אנטיגנוס אמר שנראים דברי ר"מ בבהמה וחיה ודברי חכמים בעופות, ואם נאמר שמדובר בכוס וינשוף א"כ מדוע בין חילוק בין בהמה וחיה לעופות אלו הם שיהיה דומה לשל אדם, אלא ר' חנינא דיבר בשאר עופות וא"כ ר"מ חלק גם בשאר עופות, ויש לומר שחסר בברייתא וכן יש לשנות: שר' חנינא אומר שנראים דברי ר"מ בבהמה וחיה וכן בכוס וינשוף ונראים דברי חכמים בשאר עופות שגם ר"מ חלק עליהם רק בכוס וינשוף אך בשאר עופות הוא מודה לדבריהם, וכן שנינו שר"א בן ר' צדוק אמר שלר"מ המפילה מין בהמה וחיה הוא ור' יוחנן אמר כי יצא מן הלב, ובעופות תבדק ולכאורה הכוונה לר"מ שרק בכוס וינשוף היא טמאה ולא בשאר עופות, ורב אחא בר רב איקא דחה שתבדק לרבנן שרק בכוס וינשוף יש לטמאות שיש סברא שהם יחשבו כולד יש להם לסתות כשל אדם, ולא טמאו בשאר עופות.

ר' ירמיה שאל את ר' זירא לדעת ר"מ בהמה במעי אשה זה ור' גמור מה הדין אם האב קיבל עליו קידושין והנ"מ היא שהמקדש יאסר באחותה ולפי השאלה משמע שבריה זו יכולה לחיות, וקשה שרב יהודה אמר בשם ר' שר"מ אמר רק שזה נחשב ור' כי מינו מתקיים אך הוא לא מתקיים, ואמר רב אחא בר יעקב שעד מקרה זה ניסה ר' ירמיה להביא את ר' זירא לידי צחוק והוא לא צחק.

ר' ירמיה מדפתי אומר עמוד ב' שיש להוכיח כדברי רב ממה ששנינו שלר"מ המפלת כמין חיה ועוף הבא אחריו הוא בכור לנחלה, ולחכמים עד שיהיה בו מצורת אדם אך המפלת סנדל או שליא או שפיר מרוקם והיוצא מחותך הבא אחריו הוא בכור לנחלה אך לא לכהן, ואם נאמר שהולד הזה חי א"כ איך יתכן שהבא אחריו יהיה בכור לנחלה, ואמר רבא שיתכן שהוא חי אך הבא אחריו הוא בכור לנחלה כי נאמר בפסוק ראשית אונו מי שלבו דוה עליו ואילו על ור' זה אין לבו דוה.

רב אדא בר אהבה שאל את אביי לדעת ר"מ שבהמה במעי אדם הוא ור' גמור א"כ נאמר גם שאדם במעי בהמה הוא ור' גמור והנ"מ היא שיהיה מותר לאכלו, ולכאורה יש לפשוט מדברי ר' יוחנן שאם שחט בהמה ומצא בה דמות יונה היא אסורה באכילה, אך יש לדחות שבפסוק נאמר כל מפרסת פרסה שהיא בתוך הבהמה אותה תאכלו בדמות יונה ולא פרסת ולא פרסות אך אדם במעי בהמה אף שאין פרסות אך יש פרסה.

שיש לו שני גבים ושני שדראות שאף שכלו חדשו אם יצא לאויר העולם הוא אסור אך במעי אמו הוא מותר בשחיטת האם. **תלמיד** שנה לפני רב שאם הפילה בריית גוף שאינו חתוך או ראש שאינו חתוך אין לומר שהיא טמאה לידה שהרי נאמר אשה כי תזרע וילדה זכר וביום השמיני ימול שרק מי שראוי למול בשמיני אמו טמאה לידה ואם אינו ראוי למול בשמיני אמו לא טמאה בלידתה ואמר לו רב שתוסף גם מי שיש לו שני גבים ושני שדראות, ר' ירמיה בר אבא רצה לעשות כדברי שמואל ואמר לו רב הונא האם אתה רוצה להחמיר הרי זה חומרא שמביאה לקולא שהרי נותנים לה ימי טוהר אלא יש לעשות כדברי רב שהרי הלכה כמותו באיסורים בין לקולא בין לחומרא.

רבא אמר שידוע שאשה יולדת לט' חדשים וגם לשבעה א"כ יש להסתפק בבהמה גסה שיוולדת לט' האם היא יולדת גם לז' אמר ר"נ בר יצחק שיש להוכיח מהברייתא לעיל שבר' חדשים או בח' ממנו ולמטה אסור ולכאורה באים לחדש שלא נאמר שכמו שבאשה הוא חי בפחות מט' כך בגסה הוא חי פחות מח' ובדקה פחות מד' קמ"ל שאינו חי בפחות מכך אך אם נאמר שבאים לחדש בדקה וכי היה צד שבהמה תחיה אחרי ג' חדשי עיבור, ויש לומר שהיינו אומרים שכמו באשה גם כב' חדשים פחות מעיבור מלא העובר חי כך בבהמה, קמ"ל שלא.

רב יהודה אמר בשם רב שאשה שהפילה דמות לילית היא טמאה לידה שהוא ולד עם כנפים, וכן שנינו שר' יוסי אמר שהיה מעשה בסימוני שאשה הפילה דמות לילית ובא מעשה לפני חכמים והם אמרו שהוא ולד גמור אלא שיש לו כנפים, ר' חנינא בן אחי ר' יהושע הורה שאם הפילה דמות נחש אמו טמאה לידה ור' יוסף סיפר את הדברים לפני ר"ג, ושלח ר"ג לר' יהושע הנהגה לכאן את בן אחיך וכשהוא בא לר' חנינא יצאה לקראתו כלתו ושאלה מה דין המפלת דמות נחש אמר לה שהיא טהורה אמרה לו הרי חמותי אמרה לי בשמן אמו טמאה אמר לה מאיזה טעם אמרה לך אמרה לו שגלגל עינו דומה לשל אדם ומתוך הדברים נזכר ר' יהושע והוא שלח לר"ג שר' חנינא אמר את הדברים בשמי, אמר אביי שמוכח מכאן שכת"ח אומר הלכה יאמר עם הטעם כדי שיזכירו לו את דבריו.

משנה אם הפילה שפיר מלא מים או מלא דם או מלא גוונים היא לא חוששת לולד אך אם הוא היה מרוקם היא תשב לימי טוהר כזכר וימי טומאה כנקבה, אם הפילה סנדל או שליה היא תשב לזכר ונקבה. **גמרא** יש להקשות שאמנם מלא מים או דם אינו כלום אך מלא גוונים מדוע אינה חוששת הרי ניתן לומר שזה ולד שנימות, אמר אביי כמה יין חי שתתה אמו של זה שע"י כך העובר נימוח במעיה, ורבא אמר שכתוב במשנה **מלא** ואם נאמר שהיה ולד שנימות הוא חסר ורב אדא בר אהבה אומר שכתוב גוונים ואם נאמר שהוא נימוח א"כ היה צריך להיות בגוון אחד.

אבא שאול סיפר שהוא היה קובר מתים והסתכלתי בעצמותיהם וראיתי שמי שהיה שותה יין חי עצמותיו היו שרופים ומי שששה מזוג עצמותיו היו שחורים או יבשים ואם שתה כראוי עצמותיו היו משוחים ואינם יבשים וכן מי ששתיתו מרובה מאכילתו עצמותיו שרופים ואם אכילתו מרובה משתיתו עצמותיו שחורים ואם שתה ואכל כראוי עצמותיו היו משוחים.

שנו בכרייתא שאבא שאול סיפר ויש אומרים שר' יוחנן סיפר שהוא היה קובר מתים ופעם אחת הוא רץ אחרי צבי ונכנס בקולית של מת ורץ אחר הצבי ג' פרסאות ולא הגיע לצבי והקולית לא נגמרה ואמרו לו כשחזר שהיא הקולית של עוג מלך הבשן, ושנו בכרייתא שאבא שאול אמר שהוא היה קובר מתים ופעם נפתחה מערה מתחתיו והוא עמד בגלגל עינו של מת ואמרו לו שזו העין של אבשלום ואבא שאול לא היה ננס אלא הוא היה ארוך בדורו ור' טרפון הגיע לכתפו ור' טרפון היה ארוך בדורו ור"מ הגיע לכתפו ור"מ היה ארוך בדורו ורבי הגיע לכתפו ורבי היה ארוך בדורו ור' חייא הגיע לכתפו ור' חייא היה ארוך בדורו ורב הגיע לכתפו ורב היה ארוך בדורו ורב יהודה הגיע לכתפו ורב יהודה היה ארוך בדורו ואדא השמש הגיע לכתפו,

דף כה ואדם ששמו פרשתבניא בפומדייתא היה מגיע לחציו של אדא השמש וכל האנשים מגיעים לאותו אדם עד מתניו.

שאלו את רבי מה הדין אם הפילה שפיר מלא בשר אמר להם לא שמעתי, אמר לו ר' ישמעאל בן ר' יוסי שאבי ר' יוסי אמר שאם הוא מלא דם היא טמאה נדה ואם הוא מלא בשר היא טמאה לידה, אמר לו רבי אם היית אומר דבר חדש בשם אביך היינו שומעים לך אך כיון שאמרת במלא דם שהיא טמאה נדה וזה כדעת יחיד סוסמכוס אמר כך בשם ר"מ א"כ גם הדין שאמרת במלא בשר יתכן שזה רק כדעת ר' יהושע שאין הלכה כמותו, ששנינו שאם הפילה שפיר שאינו מרוקם לר' יהושע הוא ולד ולחכמים אינו ולד, ור"ל אמר בשם ר' אושעיא שנחלקו כשמה שבתוכו עכור אך אם הוא צלול לכו"ע אינו ולד, ורבי"ל אמר שנחלקו בצלול והסתפקו בדבריו אם כוונתו שנחלקו בצלול אך בעכור לכו"ע הוא ולד או שנחלקו גם בצלול וגם בעכור ונשאר בתיקו, ויש להקשות ששנינו שר' יהושע בן חנניה דרש בפסוק

ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם שהקב"ה לא עושה עור לאדם קודם שנוצר א"כ הכל תלוי בעור ואין חילוק בין צלול לעכור, וזה מובן אם נחלקו בצלול ולכן צריך את הפסוק אך אם נחלקו בעכור אין צורך ללמוד מהפסוק אלא זה סברא שזה ולד א"כ משמע שנחלקו בצלול, וכן אמר ר"נ בשם רבה בר אבוה שנחלקו בעכור אך בצלול לכו"ע אינו ולד והקשה רבא ממה ששנינו בכורות שאמרו סימן ולד בבהמה דקה טינוף ובגסה שליא ובאשה שפיר ושליא ושפיר לא פוטר בבהמה את הולד הבא אחרי מבכורה וזה מובן אם נחלקו בצלול וא"כ רק באשה שיש ריבוי בפסוק שפיר פוטר בה אך בבהמה אין ריבוי לכן שפיר לא פוטר בה, אך אם נאמר שנחלקו בעכור ולמדו את זה מסברא א"כ מה החילוק בין אשה לבהמה? ויש לומר שלר' יהושע לא היה פשוט הדבר אלא הוא היה מסופק בכך לכן הוא הלך לחומרא שבאשה ה' סלעים זה ספק ממון והולכים לקולא ולגבי בהמה שזה איסור גזיה ועבודה הולכים לחומרא, אך קשה הרי גם באשה זה ספק טומאה וצריך להחמיר, ועוד קשה שהוא לא הסתפק בזה שהרי הוא הביא פסוק, ויש לומר שזה רק מדרבנן והפסוק הוא רק אסמכתא.

רב חנניא בר שלמיא שאל את רב שרבי הקל ור' יוסי החמיר ור' אושעיא אמר שנחלקו בעכור ורבי"ל אמר שנחלקו בצלול, מה אתה סובר אמר לו רב בין בצלול ובין בעכור אינה חוששת ושמואל אומר שבין בעכור ובין בצלול היא חוששת ושמואל לשיטתו שרב דימי אמר שמעולם לא טיהרו שפיר בנהרדעא עירו של שמואל חוץ מאותו שפיר שבא לפני שמואל שהיה מונח עליו חוט השערה מצד אחד וראו אותו מהצד השני, ואמר שמואל אם היה שם ולד זה לא היה צלול כל כך.

שנו בכרייתא שלאבא שאול שפיר מרוקם הוא שתחלת ברייתו מראשו ושתי עיניו כשתי עיני זבוב, ור' חייא שנה שענינו קרובים זה לזה ופיו מתוח כחוט השערה וגוייתו היא כדשנה, ובנקבה זה עשוי כשעורה שסדוקה לארכה ואין לו חתוך דיים ורגליה ועליו נאמר בקבלה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישי ועצמות וגידים תסוכני חיים וחסד עשית עמדי ופקודיך שמרה רוחי, ולא בודקים אותו במים כי הם עזים וממחים אותו אלא בודקים אותו בשמן שהוא רך ומצחצחו, ולא רואים אלא בחמה, ואיך בודקים אותו ואמנם מפורש קודם אלא כוונת השאלה במ הבודקים אותו לדעת אם הוא זכר או נקבה אמר אבא שאול בר נש ויש אומרים שאבא שאול בר רמש אמר שמביאים קיסם שראשו חלק ומנענע באותו מקום אם הוא מתעכב שם הוא זכר ואם אינו מתעכב הוא נקבה, ור"נ אמר בשם רבה בר אבוה שהבדיקה היא מלמטה למעלה אך אם בדק מהצדדים והתעכב שם יתכן שהוא נקבה וכתלי בית הרחם עכבוהו, ר' אדא בר אהבה אומר ששנינו שאם היתה נקבה בודקים שהיא כשעורה סדוקה, ור"נ מקשה אולי זה החוט של ביצים אמר אביי שאם לא ניכרים הביצים עצמם איך יתכן שיראו את חוטי הביצים.

ר' עמרם אמר ששנינו ששתי ירכותיו כשני חוטם של זהורית ואמר רב עמרם על זה שהם כחוט של ערב עוד נאמר ששתי זרועותיו הם כשתי חוטם של זהורית. ואמר רב עמרם שהם כשתי חוטם של שתי, ושמואל אמר לרב יהודה שלא יעשה כולד קודם שיהיה עליו שעורת, אך קשה ששמואל אמר לעיל שחוששת בין בשפיר בין בצלול ובין בעכור, ויש לומר שלתת ימי טומאה מספק חוששים גם בצלול, אך להקל לתת ימי טהרה נותנים רק משישעיר, אך קשה שהביאו שפיר לשמואל לבדקו והוא אמר שהוא של מ"א יום וחישבו מזמן טבילת האשה שעברו רק מ' יום אמר שמואל שהוא בעל בנדתה והוא כפת את הבעל והוא הודה בכך א"כ שמואל בקי בכך, ויש לומר שרק שמואל יכול לפסוק בבירור כי כוחו רב והוא לא פסק כך לכולם.

שנו בכרייתא שסנדל דומה לדג של ים ומתחלתו הוא היה ולד אלא שהוא נמעץ ולרשב"ג סנדל דומה ללשון של שור הגדול והעידו בשם רבותינו שסנדל צריך צורת פנים, ור' אדא אמר בשם ר' יוסף בשם ר' יצחק שסנדל צריך צורת פנים אפילו מאחוריו וזה דומה לאדם שסטר לחבירו ופניו חזרו לאחוריו, ובימי ר' ינאי רצו לטהר סנדל בלי צורת פנים ואמר ר' ינאי שטהרם ולדות גמורים, אך קשה הרי העידו בשם רבותינו שסנדל צריך צורת פנים אמר רב ביבי בר אביי בשם ר' יוחנן שמשנה זו נשנית מעדותו של ר' נחוניא, ואמר ר' זעירי שרב ביבי זכה לומר שמועה זו ששנינו ישבנו לפני ר' יוחנן כשהוא אמר את זה והוא זכה לומר את זה קודם לציבור, ויש להקשות למה הזכירו סנדל הרי אין סנדל ללא ולד, יש לומר שאכן אם נולדה עמו נקבה פשוט שיהיה כאן ימי טומאה וטהרה של נקבה אך הספק הוא כשנולד עמו זכר שהיינו אומרים שכיון שרב יצחק בר ר' אמי אמר שכאשה מזריעה תחלה היא יולדת זכר ואם האיש הזריע תחלה היא יולדת נקבה א"כ יש להוכיח מזה שאם יש זכר אחד גם השני הוא זכר, קמ"ל שיתכן שהאיש והאשה הזריעו יחד ואחד הוא זכר והשני נקבה, ועוד יש לומר שחששו שהיא תלד נקבה ולכן חששו שהיא תלד נקבה והיא ילדה את הסנדל והיא מונה תחלת נדה בסוף מ' לראשון וכן בסוף מ' לאחרון וממילא היא מקולקלת שלא נדע מתי מתחילים ימי זיבה.

דף כו מה ששנו סנדל לגבי בכורות זה נ"מ שהבא אחריו הוא בכור רק לנחלה אך אינו בכור לכהן, ומה ששנו סנדל לגבי כריתות זה נ"מ שאם היא תלד ולד דרך דופן וסנדל דרך הרחם היא תביא קרבן על הסנדל ולר"ש שסובר שיוצא דופן הוא ולד גמור והיא טמאה לידה מחמתו אמר ר' ירמיה שהנ"מ תהיה בנכרית שילדה ולד קודם גירות וילדה סנדל אחר הגירות שהיא תביא קרבן על הסנדל, וכשהתלמידים אמרו תירוצים אלו לפני רב פפא הוא הקשה הרי שנינו ששנים יוצאים רק כרוכים, ומבאר רב פפא שהולד כורך את הסנדל על חציו והולד דוחף בראשו את הסנדל החוצה ולגבי בכורות מדובר שהם יצאו דרך ראשיהם ויצא הסנדל תחלה ולגבי כריתות מדובר שהם יצאו דרך מרגלותיהם והולד יצא תחלה, ורב הונא בר תחליפא אמר בשם רבא שאפילו אם צמצמו לצאת יחד יש להפוך את התירוצים שלגבי בכור מדובר שיוצאו דרך מרגלותיהם והולד שיש בו חיות נסרך ויוצא ואילו הסנדל שאין בו חיות מחליק ויוצא, ולגבי כריתות מדובר שיוצאו דרך ראשיהם והולד שיש בו חיות מציאת ראשו הוא כילוד, וסנדל שאין בו חיות הוא כילוד רק משיצא רובו.

משנה אם יש שליח בבית הבית טמא ולא בגלל שהשליח נחשבת ולד אלא שאין שליח בלי ולד ור"ש סובר שיתכן שהולד נימוק קודם שיצא. **גמרא** שנו בבביתא שבתחלה השליח נראית כחוט ערב ובסופה היא כמו תורמוס והיא חללה כמו חצוצרה ואין שליח פחות מטפח ורשב"ג אומר שהשליח נראית כקורקבן של תרנגולים שיוצאים ממנה הדקים.

ר' אושעיא הקטן שבתבורה אמר שיש ה' דברים ששיעורם טפח: שליח שופר דופן סוכה ואזוב, שליח כנ"ל, שופר כמו שאמר רשב"ג ששיעור שופר טפח כדי שיאחזנו בידו ויראה לכאן ולכאן, שדרת לולב כדברי רב פרנך בשם ר' יוחנן שהשדרה של הלולב צריכה לצאת טפח מההדס, דופן סוכה כמו ששינו ששתי הדפנות הן כהלכתן והשלישית אפילו טפח, אזוב כמו ששנה ר' חייא שהאזוב של אפר פרה הוא טפח, ור' חנינא בר פפא אמר ששליח איש כפר תמרתא אמר שיש שני משניות ושתי שמועות ששיעורם טפח ולכאורה שנינו לעיל רק שמועה אחת, ואמר אביי שבבביתא שלר' חייא יש לגרוס אמר ר' חייא אזוב טפח וזה גם שמועה, ויש להקשות ששינו טפח בדברים נוספים כמו לענין טומאה שטפח על טפח ברום טפח מביא טומאה, ויש לומר שר' אושעיא אמר טפח ולגבי אהל זה טפח על טפח, אך קשה שיש טפח כמה ששינו שאבן שיוצאת מהצנור טפח ומהכירה ג' אצבעות היא חיבור, ויש לומר שכאן שנו דבר שאינו ראוי פחות מטפח אך לגבי תנור ודאי שיותר מטפח הוא יד התנור **עמוד ב** אך קשה ממה ששינו שתנורי הבנות למשחקן לר"מ תחלתו ד' טפחים ושייריו ד', ולחכמים שיעור זה הוא בגדול ובקטן תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו, ושייריו ברובו, ור' ינאי פירש שכל שהוא הוא טפח ויש לומר שר' אושעיא לא שנה את הדברים שיש בהם מחלוקת, ולתירוץ זה מבואר גם שלא שנו את הסיפא שר' יהודה אמר ששנו טפח רק בין התנור לכותל שהוא עומד להקצץ שם, ויש להקשות שמצאנו שמסגרת השולחן במקדש היא טפח, ויש לומר שר' אושעיא לא דיבר במה שכתוב בתורה בפירושו, ואמנם יש כפורת טפח שלא כתוב בפסוק, יש לומר שהוא לא דיבר בקדשים, ויש להקשות ממה ששינו שדיה לקורת מבוי שתהיה טפח, ויש לומר שרב אושעיא לא דיבר במה שהוא רק מדרבנן, אלא רק במה שהוא מהתורה ולא מפורש שיעורו.

רב יצחק בר שמואל בר מרתא ישב לפני רב כהנא ואמר שרב יהודה אמר בשם רב ששליח שיצאה עד ג' ימים ללידה תולים אותה במה שנולד אך אם יצאה אח"כ חוששים לולד אחר, ורב כהנא אמר וכי רב אמר כך הרי רב עצמו אמר שהולד לא מתעכב כלום אחר חבירו ושתק רב יצחק, אמר לו רב כהנא שניתן לחלק בין נפל לולד בר קיימא, אמר רב יצחק אתה אמרת את דברי רב אכן רב אמר בפירושו שאם הפילה נפל ואח"כ הפילה שליח, כל ג' ימים הראשונים תולים את השליח בולד ואחר ג' ימים חוששים לולד אחר, ואם ילדה ואח"כ הפילה שליח גם מכאן עד עשרה ימים לא חוששים לולד אחר, שמואל ישב עם תלמידיו רב ועם רב יהודה ועבר לפנייהם רב יוסף בר מנשיא מהעיר דויל והוא עבר במהירות אמר שמואל בא אלינו אדם ששאל מעט שאלות כראש החטה ומקשה ומתריך מאחד לשני וכשבא אליהם אמר שמואל מה סובר רב בשליח, אמר לו שרב אמר שתולים את השליח רק בולד שהוא בר קיימא ושאל שמואל את כולם האם כך אמר רב ואח"כ הוא הראה לרב יהודה פנים זועפות שהוא לא אמר לו שמועה זו בשם רב.

ר' יוסי בן שאול שאל את רבי מה הדין אם הפילה דמות עורב עם שליח אמר רבי שלא תולים אלא בדבר שיש במינו שליח ולא בעוף, שאל ר' יוסי מה הדין אם היא קשורה בו, אמר לו רבי שאלת דבר שאינו, והקשה ר' יוסי ממה ששינו שאם הפילה מין בהמה חיה ועוף ושליח עמהם כשהשליח קשורה עמהם לא חוששים לולד אחד ואם השליח לא קשורה עמהם חוששים לולד אחר ומטילים עליהם חומר שתי ולדות,

דף כז שמונים לה טומאת נקבה שבועיים וימי טוהר כזכר שחוששים שמא נמות השפיר של השליח ונמות השליח של השפיר וזה ב' ולדות, וזה תיובתא לרבי,

רבה בר שילא אמר בשם רב מתנה בשם שמואל שהיה מעשה שתלו את השליח בולד עד עשרה ימים ולא אמרו שתולים אלא בשליח שבאה אחר הולד, ורבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שפעם תלו את השליח בולד עד כ"ג ימים, ורב יוסף אמר אמרת לנו עד כ"ד ימים, רב אחא בר עזריא אמר בשם ר' יצחק שהיה מעשה שהשתהה ולד אחר חבירו ל"ג ימים ורב יוסף אמר אמרת לנו ל"ד וזה מובן למי שסובר שגם היולדת לט' חדשים יולדת גם בפחות מט' לחדשים קטועים א"כ יתכן ל"ג ימים באופן שצורתו של אחד נגמרה לסוף ז' חדשים, וצורתו של השני נגמרה בתחלת תשיעי, אך למ"ד שהיולדת לט' לא יולדת לחדשים קטועים א"כ איך שייך ל"ג יום ויש להפוך את השמועות הנ"ל ויש לפרש שהולד השתהה עד כ"ג או כ"ד ימים ושליח השתהה עד ל"ג או ל"ד ימים.

ר' אבין בר רב אדא אמר בשם רב מנחם איש כפר שערים שהיה מעשה שולד השתהה אחר חבירו ג' חדשים והם יושבים לפנינו בביתא דהם יהודה וחזקיה בני ר' חייא, ויש להקשות שאשה מעוברת לא חוזרת ומתעברת מבאר אביי שזו היתה טיפה אחת שנחלקה לשתיים ואחד נגמרה צורתו בתחלת ז' והשני נגמרה צורתו בסוף ט'.

שנו בבביתא שלר"מ אם יש שליח בבית הוא טמא ולא שהשליח היא ולד אלא שאין שליח בלי ולד, ור' יוסי ור' יהודה ור"ש מטהרים, ואמרו לר"מ האם אינך מודה שאם הוציאנהו בספל לבית החיצון שהוא טהור אמר ר"מ שכן, ושאלוהו מדוע הוא טהור אמר ר"מ שהוא לא כאן כי הוא נימוק ע"י הטלטול, אמרו לו כמו שהוא לא בבית החיצון כך הוא לא בבית הפנימי אמר ר"מ שאין לדמות כשנימוק פעם אחת בבית שנולד בו לנימוק שתי פעמים כשהעבירוהו לבית אחר.

רב פפא ישב אחרי רב ביבי לפני רב המנצח ואמר שר"ש סבר שכל טומאה שהתערב בה ממין אחר היא בטלה, אמר רב פפא שזה גם סברתם של ר' יהודה ור' יוסי וגיחכו עליו הרי זה פשוט אמר רב פפא שגם דבר זה יש לומר ולא ישתוק לפני רבו, כמו שנאמר אם נבלת בהתנשא אם אתה מנבל עצמך אז תנשא ואם זמות שאתה שותק, יד לפה ולא תדע להשיב, ור"ש אמר לשיטתו כמו ששינו שאם נפל עפר כל שהוא לתוך מלא תרוד רקב של מת הוא טמא ור"ש מטהר, ואמר רבה שהוא פגש בתלמידיו רב שיושבים ואומרים שטעמו של ר"ש הוא שלא יתכן שלא ירבו שתי פרידות של עפר על פרידה של רקב וא"כ חסר הרקב משיעורו ואמר להם רבה אדרבה נאמר להיפך שלא יתכן שלא ירבו שתי פרידות של רקב על פרידה אחת של עפר **עמוד ב** וא"כ השיעור גדול ממלא תרוד אלא ביאר רבה שטעמו של ר"ש הוא שכמו שבתחלתו דבר אחר שעמו נעשה לו גנגילון לבטל ממנו שם רקב כך בסופו אם יש עמו דבר אחר הוא מבטל מדין רקב, כמו ששינו שכן מת שנקבר ערום בארון של שיש או של גביר רצפה של אבנים יש לו דין רקב אך אם הוא נקבר בכסותו ובארון של עץ או על רצפה של לבנים אין לו רקב, ואמרו רקב רק למת בלבד למעט הרוג שאין בו טומאה ברקב, **עוד שנינו** שמלא תרוד רקב שהתפזר בבית הבית טמא ור"ש מטהר והם נחלקו בשני המקרים שאם היו חולקים רק בהתערב בו עפר היינו אומרים שרק בעפר שבו טמא שהוא אסוף אך אם הוא התפזר בבית לכו"ע טהור שלא נצרף שני אהלים, ואם היו חולקים כשהתפזר היינו אומרים שרק בזה טיהר ר"ש שזה לא באהל אחד אך באסוף גם הוא יטמא אם יש בו עפר, קמ"ל שגם בזה הוא טיהר.

שנו בבביתא שאם יש מלא תרוד ועוד עפר בית הקברות הוא טמא ור"ש מטהר וטעמם של רבנן כי לא יתכן שבמלא תרוד ועוד של עפר בית הקברות אין בה מלא תרוד רקב.

לפי המבואר שר"ש טיהר סופו כתחלתו יש לבאר מדוע ר"ש מטהר בשליח, אמר ר' יוחנן שזה מטעם שהשליח בטלה ברוב דם לידה, ור' יוחנן אמר לשיטתו שהוא אמר שר"ש ור"א בן יעקב הם בשיטה אחת שלר"ש בטלה השליח ברוב דמים ור"א בן יעקב אמר שאם בהמה גסה שפעה חרות דם היא תקבר והיא פטורה מבכורה ושנה ר' חייא על כך שהיא לא מטמאה במגע ומשא ומה שקוברים אותה זה כדי לפרסמה שהיא פטורה מבכורה מכאן והלאה א"כ משמע שהוא ולד גמור א"כ מדוע היא לא מטמאה מגע ומשא וביאר ר' יוחנן שזה משום ביטול ברוב, ואמר ר' אמי בשם ר' יוחנן שר"ש מודה שאמו טמאה לידה וזקן אחד אמר לו ר' אמי אבאר לך את טעמו של ר' יוחנן שנאמר אשה כי תזרע וילדה זכר שאפילו אם לא ילדה אלא כמו שהזריעה היא טמאה לידה.

ר"ל אומר שאם טרפו שפיר במימיו הוא כמו מת שהתבלבלה צורתו אמר לו ר' יוחנן מנין לך שמת שהתבלבלה צורתו הוא טהור שאין להוכיח מדברי ר' שבתאי בשם ר' יצחק מגדלאה ויש אומרים שר' יצחק מגדלאה אמר בשם ר' שבתאי שמת שנטרף ושלדו קיימת הוא טמא והיה מעשה שטמאו לו פתחים גדולים

דף כח וטיהרו לו פתחים קטנים ודייקו מדבריו שרק בשלדו קיימת ולולא כן הוא טהור ולכאורה יש לדייק להיפך שדוקא בשלדו קיימת טיהרו לו גם פתחים קטנים אך אם אין שלדו קיימת נטמא אף פתחים קטנים שניתן להוציא משם את אבריו.

אמר רבינא לרב אשי כמו מי אמר ר' יוחנן, אמר רב אשי שהוא אמר כר"א ששנינו שר"א אמר שאפר שרופים שיעורם רובע הקב, ואביי מבאר שיתכן שמת נשרף ושלדו קיימת אם הוא נשרף על טבלא, ורבא אמר שהוא נשרף על גבי אבן שיש ורבינא אמר שהוא לא נשרף לגמרי אלא רק נחרך.

שנו בבבביתא שאם הפילה יד או רגל חתוכה אמו טמאה לידה ולא חוששים שזה בא מגוף אטום ואמרו רב חסדא ורבה בר רב הונא שלא נותנים לאמו ימי טוהר שמה היא הרחיקה את לידתה, ורב יוסף מקשה ממה ששנינו שאם הפילה ולא יודעת מה היא תשב לזכר ולנקבה ואם נאמר שחוששים שהרחיקה לידתה א"כ יש לשנות שמונה גם לנדה, ואמר אביי שאם היינו שונים ולנדה היינו אומרים שהיא תביא קרבן והוא לא יאכל, קמ"ל שהיא ודאי ילדה אלא שהיא רק הרחיקה את הלידה.

רב הונא אומר שעובר שהוציא את ידו והחזירה אמו טמאה לידה כמו שכתוב ויהי בלדתה ויתן יד ורב יהודה מקשה ממה ששנינו שאם העובר הוציא את ידו אמו לא חוששת לכל דבר אמר ר"נ שרב הונא פירש לו שהיא ודאי חוששת אך לא נותנים לה ימי טוהר עד שיצא רובו ומה שכתוב שאמו לא חוששת לכל דבר פירש אביי שהיא לא חוששת לכל דבר מדאורייתא אך מדרבנן היא חוששת ואף שהוא הביא מפסוק בכ"ז זה רק אסמכתא.

משנה אשה שהפילה טומטום ואנדרוגינוס היא יושבת לזכר ולנקבה ואם ילדה טומטום וזכר או אנדרוגינוס וזכר היא תשב לזכר ולנקבה ואם ילדה טומטום ונקבה או אנדרוגינוס ונקבה היא תשב לנקבה בלבד אם יצא מחותך או דרך מוגלותיו הוא כילוד משיצא רובו ואם יצא כדרכו הוא כילוד משיצא רוב ראשו והיינו משיצאה פדחתו. **גמרא** יש להקשות שאם כשילדה טומטום לבד או אנדרוגינוס לבד היא יושבת לזכר ולנקבה ופשוט שאם הם נולדו עם זכר היא גם תשב לזכר ולנקבה ויש לומר שהיינו אומרים שכיון שר' יצחק אמר שאם אשה הזריעה תחלה היא יולדת זכר ואם האיש הזריע תחלה היא יולדת נקבה וא"כ יש להוכיח מזה שהנולד עמו זכר גם הספק הוא זכר, קמ"ל שיתכן שהאיש והאשה הזריעו יחד זה זכר והשני נקבה.

ר"נ אומר בשם רב שאם טומטום ואנדרוגינוס ראו לובן או אודם הם לא חייבים על ביאת מקדש ולא שורפים עליהם תרומה ואם ראו לובן ואודם יחד הם לא חייבים על ביאת מקדש אך שורפים עליהם תרומה שנאמר מזכר ועד נקבה תשלחו **עמוד ב** שרק זכר ודאי ונקבה ודאית נשלחים מחוץ למחנה בטומאתם אך טומטום ואנדרוגינוס לא נשלחים בטומאתם, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שאם טומטום ואנדרוגינוס ראו לובן או אודם אינם חייבים על ביאת מקדש ולא שורפים עליהם תרומה ואם ראו לובן ואודם יחד אינם חייבים על ביאת מקדש אך שורפים עליהם תרומה ולכאורה הטעם הוא כדברי רב שרק בטומאת זכר ודאי ונקבה ודאית שולחים מהמחנה ולא בספק, ועולא דוחה שהבביתא הזו היא לדעת ר"א ששנינו שר"א דרש בפסוק השרץ ונעלם ממנו שרק על העלם שרץ הוא חייב ולא על העלם מקדש ור"ע דרש ונעלם ממנו והוא טמא שרק על העלם טמאה הוא חייב ולא על העלם מקדש וביאר חזקיה שר"ע ור"א נחלקו שר"א צריך לדעת אן הוא נטמא בשרץ או בנבלה, ולר"ע לא צריך לדעת ממה הוא נטמא וכמו שר"א צריך לדעת ממה הוא נטמא כך באנדרוגינוס או טומטום הם חייבים רק כשהם יודעים אם הם נטמאו בלובן או באודם, אך לר"ע שחייבים משום טומאה גם כאן יהיו חייבים ממה נפשך, ויש להקשות לדברי רב שכמו שאין חיוב על ביאת מקדש נאמר גם שלא ישרפו תרומה עליהם שהרי נאמר לזכ את זכר ולזכר ולנקבה שרק זכר ודאי או נקבה ודאית מטמאים ולא טומטום ואנדרוגינוס, ויש לומר שהפסוק הזה מלמד כדברי ר' יצחק לזכר לרבות את המצורע למענינותיו ונקבה לרבות מצורעת למענינותיה, אך קשה שצריך את הפסוק כדברי ר' יוסי שרק מה שיש לו טהרה במקוה נטמא בטומאת משכב למעט כלי חרס שאין להם טהרה במקוה, ויש לומר שא"כ היה צריך לכתוב אדם ואין לומר שאם היה כתוב אדם היינו ממעטים אף כלי מתכות שהרי כבר נאמר כל טמא לנפש וא"כ נאמר זכר ונקבה למעט מי שאינו זכר ונקבה ודאי ואין לומר שהפסוק מלמד רק כדברי רב שא"כ יש לכתוב זכר נקבה וכתוב מזכר ועד נקבה למעט כלי חרס, ואין לומר שגם אם נטמאו בשאר טומאות הם לא ישלחו שכתוב מזכר והיינו מטומאה הפורשת מזכר, ויש להקשות וכי כל מקום שכתוב זכר ונקבה ממעטים טומטום ואנדרוגינוס הרי בערכין כתוב הזכר ובכ"ז שנינו הזכר ולא טומטום ואנדרוגינוס ואין לומר שהוא לא יהיה בערך איש אך הוא יהיה בערך אשה כי כתוב הזכר ואם נקבה שרק זכר ודאי ונקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס ומשמע שהמיעוט הוא רק בגלל שכתוב

הזכר ואם נקבה אך אם היה כתוב מזכר ונקבה לא היינו ממעטים טומטום ואנדרוגינוס, ויש לומר שמשם **דף כט** לומדים את החילוק בין ערך איש לערך אשה.

ר"א אמר שביצא מחותך או מסורס גם ביצא הראש צריך שיצא רובו, ור' יוחנן סובר שאם יצא הראש הוא כילוד גם בלא יצא רובו, ולכאורה נחלקו בדברי שמואל שאמר שראש לא פוטר בנפלים, אך יש לומר שלכונ"ע ביצא שלם הראש פוטר שלא כשמואל ונחלקו במחותך שלר"א הראש חשוב רק בשלם, ולר' יוחנן גם ביצא מחותך הראש חשוב, ללישנא בתרא הדייק הוא שנחלקו במחותך ומסורס אך בשלם לכונ"ע הראש פוטר שלא כשמואל, ויש ששנו שמועה זו בפני עצמה שר"א אמר שראש אינו כרוב אברים, ור' יוחנן סובר שהראש הוא כרוב אברים ונחלקו בדעת שמואל, ולכאורה יש לדייק מהמשנה שכתוב יצא מחותך או מסורס ומסורס הכוונה שיצא דרך רגליו וא"כ במחותך מדובר שיצא כתקנו והראש יוצא תחלה ובכ"ז צריך רוב ולא כר' יוחנן, ויש לומר שכונת המשנה שהוא מחותך ומסורס, אך קשה שכתוב או מסורס, ויש ללמוד את המשנה שביצא מחותך רק בשלם אך מסורס משיצא רובו הוא כילוד אך אם יצא כתקנו הראש פוטר, ור' יוסי סובר ששיצא רובו כתקנו, ומבאר רב פפא שת"ק אמר שאם יצא מחותך ומסורס משיצא רובו הוא כילוד ואם יצא כתקנו הראש פוטר, ור' יוסי אומר שבמחותך צריך שיצא רובו כתקנו, ורב זביד מקשה שלפ"ז הרוב לא פוטר במסורס וקשה שבכל מקום אומרים שרובו ככולו ומבאר רב זביד שאם יצא מחותך ומסורס משיצא רובו הוא כילוד, אך אם יצא כתקנו הראש פוטר, ר' יוסי סובר שרק משיצא כתקנו לחיים הראש פוטר ולא בנפל, וכן שנינו שבמחותך ומסורס משיצא רובו הוא כילוד ואם יצא כתקנו הראש פוטר, ולר' יוסי משיצא כתקנו לחיים והיינו משיצא רוב ראשו, לר' יוסי רוב ראשו הוא משיצא צדעיו ואבא חנן אמר בשם ר' יהושע משיצאה פדחתו, ויש אומרים משיצא קרני ראשו.

משנה אשה שהפילה ואינה יודעת מה הפילה היא תשב לזכר ולנקבה ואם לא ידוע אם היה ולד היא תשב לזכר ולנקבה ולנדה שאין לה ימי טוהר. **גמרא** ריב"ל אומר שאם אשה עברה נהר והפילה היא תביא קרבן והוא יאכל כי רוב נשים יולדות ולד גמור, ויש להקשות מדברי המשנה שאם לא יודעים אם הפילה ולד היא תשב גם כנדה ולכאורה נלך אחר רוב נשים שיוולדות ולד גמור, ויש לומר שהמשנה מדברת כשלא הוחזקה שהיא מעוברת וריב"ל דיבר שהוחזקה למעוברת, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם בהמה יצאה מלאה וחזרה ריקנית הבא אחריו הוא בכור מספק ולכאורה נלך אחרי רוב בהמות שיוולדות ולד גמור וא"כ הבא אחריו הוא פשוט, ומבאר רבינא שיש צד שרוב בהמות יולדו דבר הפוטר מבכורה ויש מיעוט שיוולדות ולד שאינו פוטר מבכורה וכל היולדות מוציאות טינוף קודם לידה וזו לא טינפה א"כ יש ריעותא ברוב.

רבין הגיע מא"י ואמר שר' יוסי בר' חנינא הקשה מטועה אך השאלה לא מובנת **עמוד ב** ששנינו שאשה שיצאה מעוברת ועכשיו היא חזרה ריקנית ועכשיו יש לה ג' שבועות שהיא טהורה ואח"כ עשרה שבועות שבוע טמא ושבוע טהור, היא תשמש בליל השלושים וחמש לבואה לפנינו, ולב"ש היא תטבול צ"ה טבילות ולב"ה ל"ה טבילות, ור' יוסי בן ר' יהודה אומר שדי לה בטבילה אחת בסוף, ושבוע ראשון שהיא באה לפנינו היא לא משמשת שמה ילדה עכשיו זכר ובשבוע השני היא לא תשמש שמה ילדה נקבה ובשלישי היא לא תשמש שמה ילדה נקבה בזוב והיא צריכה ז' נקיים אחרי ימי לידה, אך לכאורה בשבוע הרביעי אפילו שהיא רואה דם היא יכולה לשמש שהרי זה דם טהור אלא שלא הולכים אחר רוב נשים שיוולדות ולד גמור, ורבין לא הבין את השאלה שהרי ניתן לומר שהלידה היתה רחוקה יותר מהשעה שהיא באה לפנינו וכבר עברו ימי טוהר, אך קשה שהיא תוכל לשמש בשבוע חמישי ויש לומר שכל יום מהשבוע הרביעי שראתה יש לחשוש שזה סוף ימי לידה ותחלת נדה והיא צריכה לספור ז' ימי נדה, וכן יום הכ"ח הוא תחלת נדה והיא תספור ממנו ז' ימים לכן היא תוכל לשמש בליל ל"ה, אך קשה מדוע אינה יכולה לשמש ביום כ"א שעדיין היא לא ראתה ויש לומר שזה כדעת ר"ש שאשה זבה לא תשמש ביום טבילתה שמה היא תבא לירי ספק, אך קשה שהיא יכולה לשמש בליל כ"ב ויש לומר שמדובר שהיא ראתה בערב של ליל כ"ב.

לב"ש מטבילים אותה צ"ה טבילות בשבוע הראשון כל לילה שמה זה יום ה' ללידת זכר ובשבוע השני היא תטבול כל לילה שמה הוא יום ה"ד ללידת נקבה והיא תטבול גם ביום שמה היא יולדת זכר בזוב שטבילתה ביום ה' לסיום ימי לידת זכר, בשבוע השלישי מטבילים אותה בימים שמה היא יולדת נקבה בזוב וטבילתה ביום ה' לסיום ימי לידת נקבה, ומטבילים אותה גם בלילות וב"ש לשיטתם שבסוף הימים שהאשה טבולת יום ארוך היא צריכה לטבול.